

lacions, antichs fets d'armes, reconeixentnos com a companys y abraçantnos. Y escatirem sobre'ls diversos pronunciaments en que jo havia pres part en la edat de la irreflexió, y'm recordá (fentme vessar una llàgrima amarganta), mos amors ab una pastora que 'm costaren vuit dies de calabozo y una ferida lleu en el cos, però fonda, incurable en l'ánima. (La ferida de mon primer amor es eterna, y encara avuy sagna!) Li retreguí mos entusiasmes esparteristes de *illo tempore*, mes antigues disertacions sobre la *jamaica*, y la lenta evolució de mes idees, y ma complerta conversió á l'autonómisme.

¿El vaig convèncer? Ay, no ho sé! Ab greu recança haguí d'encarregar á un altre la tasca agradable d'ensenyar la casa á mon vell amich, car no puch valdrem com voldria de mes cansades comes. La nena fou qui se'n cuydá. Ella li ensenyá tot, ab aquella amabilitat que, mal m'está'l dirho, es l'encís de tots quants la tracten. Li ensenyá mes coleccions bacteriològiques, botàniques y numismàtiques, li ensenyá la roba de casament ara que vol deixar-me, li ensenyá totes les intimitats de la casa, com hauria fet jo meteix á un bon amich. Per cert que la pobreta s'espantá tota quan, al passar per davant de «Ca'n Felip» y explicarli la... *etimologia* d'aquest nom, el nostre visitant tingué un rapte de furor *catalanófobo*.

Y... no hi hagué res més. Ens despedirem commoguts: ell satisfet y preocupat ensemps per haver descobert tota la significació y alcanç del problema nacionalista catalá, y jo tot adolorit pel reuma, tot eternit pels recorts, sentint que altre cop me quedava sol ab mos sofriments y mes remembrances. Y'm vaig tancar en ma biblioteca, ahont, en la penombra, els llibres, els eternals llibres me mostraven llurs lloms rigidament. Els llibres, els eternals llibres, testimonis muts dels meus afanys d'altre temps per la ciencia que no possehia, que ja possehesch y que no m'ha fet feliç!...

Fresquejava més que may, més que may plovia... Ja no eren les comes atuhides pel reuma lo que ara'm feya mal: era'l cor...

RAFEL VALLÉS Y RODERICH.

(Del periódich *Juventut* del dia 21 del present).

Cobarts y Miserables

Els *valents* d'ofici, els Nelos de cartró que per desgracia tan abundan, tenen un nou fet important que afegir á la seva degenerada historia de co-

bardias y vilesas. Poder refocilarse ab una nova *fazaña* que segurament á d'enaltir á n' el escullit entre 'l seu femer pera portar á cap un fet de tanta transcendencia. Es molt cómodo esperar á un home en una cantonada, en la foscor de la nit y quan res no pensa ventarli garrotada per l' espatlla. Es molt cómodo esperar el moment en que un honrat obrer surt del treball y quan mes distret está, deixar-lo estés d' una forta batzegada. Aixó qualsevol pot ferho, el més miserable y gallina dels mortals pot emprendre una lluyta ab aquestas condicions. Per aixó no 's necessita ni valor, ni serenitat, ni sang freda ni energia de cap classe. L' única cosa que 's necessita es no tenir vergonya, es ser un afamat y haber perdut la dignitat fins al extrèu de prestarse á actuar de vulgar criminal. Vil instrument del odi d' un prostituhit!

Lo que indica valor y honradesa en un ciudadá de qualsevulga estament social, lo que requereix serenitat, lo que exigeix noblesa y revela un temperament enérgich, es el respóndrer en el terreno del periodisme bé y dignament, el desmentir las acusacions del adversari ab provas convinents, irrefutables, y quan obligat per la forsa de las polémicas ó de las circunstancias se descendeix en el terreno personal, el valor, la honradesa, la energia consisteixen en saber contestar dignament, llealment, ab noblesa, cara á cara y sens escórrer el bulto ab cobardia.

Pero aixó no será may capás de ferho l' agressor presidari del nostre amich Llorens, aixó no será may capás de realisarho el vil subjecte que porta una ánima irracional trepitjada y arrossegada pel fanch del vici, aixó no será may capás de portarho á cap el *valent* que no surt de casa seva sense el consegüent acompanyament per si li vingués *alguna cosa*; el caballer que exhibeix per carrers y plassas la seva personalitat ab una máscara d' honradesa quan hauria d' extinguir els seus instins sanguinaris en una casa de reclusió.

¡Cobarts y miserables! No penseu pas que ab aquest sistema denigrant, acabéu ab els catalanistas, ab els valents defensors de Catalunya.

¡Cobarts y miserables! No penseu que ab semblants medis poseu la por, el *terror* en el ánim del nostre entusiasta company y demás que fem causa comú.

Si vos ho pensabau heu errat ben bé el camí, lo únich que lograreu será el despreci més gran, la burla més sarcástica per part de tot el públich sensat, de todas las personas dignas, de tots els ciudadans honrats, pero nosal-

tres continuarem sempre la nostra feina saludable y redemptora de treballar per la llibertat del nostre poble, de desemmascarar farsants y embustersos, d' escombrar de Catalunya aquet detritus social, que com vosaltres la deshonra, la denigra.

M. A.

EL MAR DE CATALUNYA

Catalunya te avuy un mar, grandíós, profund, d'aigua pura y cristallina, no es l'Atlántich el mar de sas ilusions, no es el Mediterrá, no son els mars orientals; es el mar de l'Autonomía, quals aigües prodigiosas han abordat las costas y serras de nostras comarcas, han penetrat dins del territori catalá y amenassan invadirho, inondarho tot á passos de gegant.

Fa poch era un sencill riuhet sens cap importancia, un *riachuelo*, com diria un inconsútil, del que ningú feya cas, que passaba desaparebut de la major part dels vianants de la nostra terra.

Mercés al esforç y al incessant treball d'alguns catalans aficionats á la hidrografia del nostre País, quins noms deuriam escriurer 'ab lletras d' or las presents generacions, aquell riuhet portador del *fanatisme*, aquell riuhet *accidental, secundari, inútil*, patrimoni d'alguns cervells *desequilibrats* (!), adquiri la categoria d'una *albufera*, se converti en un divínic estany en el qual sols gosavan rentarhi las sevas personas, y utilisarho en profit de la Patria, *cuatro locos, algunos mentecatos, cuatro ilusos*. Pro l'estany aná creixent ab rapidés pasmosa, l'estany ja era un petit mar, l'estany adquiria proporcions alarmants, era menester posar entrebanchs sérios á sa forsa devastadora, pero malgrat á n' aquestos l'estany se convertia en poch temps en mar grandíós, d'aigua pesanta y antiséptica, d'olas encrespadas y aires redemptors...

No la deturarán no la marxa triomfal d'aquest riu caudalós ab dimensions de gran Ocea, no la deturarán no la revinguda d'aquest gran mar de corrent impetuosa com la de riu que descendeix creixent de colossals alturas.

Denuncias, persecucions, mala fé, prédicas excitants y buidas serán débil fulleraca que arrosegará y s'enfonsará en las inmensitats de sas valentas ondas.

Els falsos enginyers que han esdevingut en nostra Patria pera desviar del seu cau natural, la valerosa embranzida de tan saludables aigües, s'han estimbat en el no res de la im-